

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Vienna, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 16 Februarie

De duminică în opt zile alegătorii laici, și în 5 Martie alegătorii clericali din archidieceasa noastră vor fi chemați a păși la urnă ca să trimită reprezentanți la sinodul archidiecean pe un period de trei ani. Este frumoasă chemarea aceasta, pentru că ea este exercițiul unui drept sublim al creștinilor noștri ortodocși în interesul moralității și culturii poporului român ortodocș din Transilvania.

Nu scim anumit timpul sau mai bine și terminii, când vor fi chemați frații din Ungaria proprie la același exercițiu, de sigur că și ei vor fi chemați mai în același timp pentru scopul care sînt chemați alegătorii în archidieceasa noastră.

Un exercițiu, un scop. Amîndouă au în vedere binele, ce l'urmăresce biserica noastră în metropolia noastră din toate trei eparchiile, în folosul creștinilor ortodocși sub scutul aripilor ei spirituale.

Astăzi nu ne unesc numai spiritul bisericeii cu învățăturile sale la exercițiul și scopul din cestiune; legislațiunea bisericească și încă partea sa fundamentală ne demăndă că așa să urmăm.

Între agendele sinoadelor eparchiale, conform §. 96 din Statutul organic, basat pe dreptul canonic al bisericeii noastre și garantat prin art. de lege IX din 1868, găsim la locul prim: „Înfrigirea pentru susținerea libertății religioase și autonomiei bisericeii.”

Sîntem de nouă ani în viața constituțională bis. Am lucrat pe terenul bisericesc în care este cuprins și cel scolar și fundațional sau filantropic. Actele sinoadelor noastre sînt o dovadă neștearsă de ceea ce s'au făcut până acum. Dară tocma din actele aceste se vede cât mai este de făcut. Actele aceste ne spun, dară ele ne spun indirect ceea ce avem de a mai face,

pentru ca să ne apropiem de ținta la care are să ne ducă dreptariul scos din *corpus iuris* al bisericeii noastre, din canoanele statorite de părinții din timpurile clasicității bisericeii creștine.

Privind asupra Statutului organic și asupra regulamentelor câte s'au creat în toate eparchiile noastre, trebuie să dicem, că prin Statut s'a îngădit, și prin regulamente am început a regula moșia eredită, dară înfelenită și pustiită de vitregitatea timpurilor. Sîntem dară numai la începutul lucrării. Avem încă de regulat o parte considerabilă și avem de înfrigit, ca roadele ce au început a resări să crească pentru a putea ajunge la maturitatea care să ne dea nutrimîntul dorit.

Ca toate lucrările omenesci așa și ale noastre pe terenul bisericesc, scolar și fundațional, chiar și întru cât s'au făcut, nu putem dice că sînt desăvîșite. Statutul organic însuși, supus unui examen critic în asemănare cu materialul respîndit prin vastele isvoare ce ni le oferă biserica noastră, ar fi capabil de unele îmbunătățiri. Însă fiind că am trece preste competența ce ne-am ficsat, când am început a scrie aceste șiruri, de astădată nici în general nu atingem mai departe cestiunea aceasta. Ne țermurim dară pe lângă aceea, despre ce putem vorbi acum, când avem în vedere sinoadele noastre eparchiale.

Cu toate că punctul amintit mai sus al §-lui 96 din Statutul organic cuprinde mult în sine, mai mult de cât însași specificațiunea ce se face mai departe în acel §, ni s'ar păre că am pute cuprinde în prescurtare toată activitatea noastră bisericească în două puncte de căpetenie. Aceste ar fi: instrucțiunea de jos până sus și administrațiunea de sus până jos. Într'aceste două se cuprinde tot ce privește moralitatea și cultura creștinilor noștri, justiția și guvernarea sau ocărnuirea bisericească.

Este lucru cunoscut, că în metropolia noastră, afară de sinoadele eparchiale, mai avem și un alt factor însemnat, care concurge la lucrările amintite. Este congresul metropolitan. Acesta inse după definițiunea ce i dă Statutul organic, în conformitate cu can. 34 apost. și comentariul acestuia din Pidalion, are de a face cu „susținerea unității instituțiilor și intereselor generale bisericesci.”

Nici cu acesta nu ne vom ocupa de astădată, măcar că există o legătură între lucrările lui și a le sinoadelor eparchiale.

Revenind așa dară la firul început să avem în vedere ceea ce au sinoadele de făcut în sfera lor.

Cu privire la moralitatea creștinilor noștri avem lege pentru instrucțiunea elementară populară, avem regulamente pentru institutele unde se instruesc acei ce vor să fie preoți și învățători; cât pentru justiția bisericească avem afară de canoane și de praviță o lege provisorie pentru afacerile matrimoniale, avem o scurtă procedură pentru afaceri disciplinare; iară pentru regularea parochiilor și a consistoriului, noi cei din archidieceasă avem regulamentele noastre. Încât nu ajung aceste, și altele de felul acestora, de o camdată servesc instrucțiunile, cari se dau la ocaziuni din partea consistoriilor respective.

Asemănînd schițarea aceasta cu trebuințele câte mai sînt, la cea dintăiu privire va vedé ori și cine, că sinoadele noastre preste tot mai au mult de făcut.

Deosebit atragem atențiunea asupra unui punct, care încă mai așteaptă o ulterioară rezolvire. Acesta este: al regulării administrării averilor bisericesci în parochii. Cu acesta stă în strînsă legătură „aducerea măsurilor trebuincioase pentru ridicarea culturii poporului.” Lucru firesc și probat de experiența de toate zilele. Căci unde mijloacele materiale vor fi la in-

demână, acolo și scopurile morale și intelectuale se vor puté ajunge mai cu înlesnire, pentru că scim că cu mijloace materiale trebuie să edificăm biserici și institute, cu mijloace materiale putem procura cărți și recușite și alte auxiliare ale instrucțiunii.

Dispozițiuni, precum în archidieceasă, așa credem, că sînt și în celelalte eparchii și în privința aceasta. Pe cât scim însă dispozițiunile aceste încă n'au ajuns ca să facă mai învederat organismul, prin care să funcționeze uniform toți factorii administrativi de averi bisericesci de sus până jos.

Ar trebui studii speciale în toți ramii atinși, studii, care nu se pot véri într'un articol de diariu.

Am cređut, că de astădată va fi bine a atinge, cum am dice, în termini generali, ce s'a făcut și ce ar mai fi de făcut din partea sinoadelor noastre eparchiale.

Aceasta însă mai mult pentru că alegătorilor să li se atragă atențiunea asupra însemnătății actului de alegere, ce are în scurt să urmeze. Credem, ba sîntem deplin convinși, că dacă alegătorii vor lua în serioasă considerare cele atinse până aci și le vor mai amplifica prin meditațiunile lor, se vor nisui ca să aleagă bărbați bine cunoscuți cu afacerile noastre bisericesci din trecut și versați pe terenurile recunoscute de neapărată lipsă la promovarea binelui sufletesc și trupesc al creștinilor noștri și tot odată învăpăiați de zel lipsit de interese egoistice.

Aceasta este unica dorință ce o exprimăm cu ocaziunea acestor alegeri. Să se îplinească și biserica noastră va fi tare și „porțile iadului nu o vor birui.”

Revista politică.

Sibiu, în 16 Februarie.

Sîntem convinși, că numai o parte a Maghiarilor, și adecă aceea, care dă cu barda în lună, poate aproba esa-

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.

II.

Inima Lisbethei.

(2. urmare.)

Liebeth era fiica unei învățătoare franceze și a unui profesor holandes. Mamă-sa văduvită de timpuriu, crescuse pre unicul seu copil, din slabul venit al lecțiunilor sale.

Lipsa adese ori le cerceta casa și sermana mamă, bîntuită de o boală de pept, era adese silită să împrumute curagiul, ce i lipsia, din limpedii ochi ai ingerului, ce 'i îl dăruise ceriul.

Departa de Francia, pre care o iubea, mama făcuse din fiica sa o Franceză adevărată.

Tinera copilă se familiarisă cu limba lui Voltaire și a lui Rousseau, și veduva edese se entusiasma de copila

sa, ce arăta o desvoltare atât de strălucită: Vedîndu-o crescînd, mama cugeta: ea abună samă va afa o poziție bună și va fi mai fericită de cât mine.

Și dumneđeu, care cunoasce fragedele secrete ale mamelor, înțelegea toate aceste speranțe ale unei inimi nobile.

Cu douăzeci de ani Lisbeth se măritase după Rensburg, un bărbat harnic, care era foarte bine vedut în Leyden.

Și vr'o câte-va zile după nuntă, veduva profesorului închise ochii cu un zimbet fericit și liniscit pentru soartea prea iubitei sale fiice.

Pe vremea în carea tocmai ne aflăm, Liesbeth era făptura delici-oasă de douăzeci și patru de ani, înaltă sveltă, subțirică, bălaie, ca grăul copt, cu o față cu trăsuri încântătoare și regulate, luminată de doui ochi plini de frăgezime și de azur.

Era însă și o pagină tristă în viața acestei frumoase femei tinere, și aceasta pagină, o vom istorisi îndată.

Am đis că, Lisbeth se măritase după un berar de Leyden.

Om inteligent, muncitor, onest,

Rensburg avea totuși o scădere înfricoșată. El era jucător de cărți.

Într'o sară, cam șese luni după moartea mamei berariul veni acasă cu desperarea în inimă.

Nenorocitul pierduse tocmai o sumă enormă și scia prea bine că nimic nu 'l poate scăpa de ruin și poate de desonor.

Tinera nevastă îl primi cu un zimbet pe buze și nu observă de loc fatala rezoluțiune, scrisă pe fața bărbatului seu.

Rensburg era hotărit să moară. Aceasta sară, cea de pe urmă ce mai avea să petreacă cu aceea pe care o iubea, a fost plină de delicii și de amor.

Se părea că viața voiesce să se facă regretată dînd cu mâni pline într'o singură oră, toată fericirea de care dispunea.

„Sărmana Lisbeth!” ... ia adurmise legănată de speranța cu aripile de aur, dar în curînd să trezi la sunetul sinistru al desperărei.

„Rensburg tocmai isi trase un glonț în creeri!”

Nenorocitul rugă pre Lisbeth

prin vr'o câte-va șire scrise în grabă, să 'i ierte că o părăsesce, i mărturisî greșala și muri desperat că lăsă pe muierea sa fără pîne.

Fără pîne într'adevăr, vîndîndu-se bereria și plătindu-se datoriile, sărmanei femei părăsîte, nu 'i rămăsese mai mult de deuce cruceri.

Cam patruđeci de centime.

Ea nu mai avea coperiș sub care să 'și plece capul, că nu mai avea o inimă în care să 'și verse durerea sa. Dar ne înșelăm, mai multe vecine se oferiră a primi la sine pe tinera femeie nenorocită, iar Lisbeth rămăsese tristă și în tăcere la aceste propuneri amicabile.

Mândria ei să desceptase cu conștiința despre miseria sa; voi munci își đise ea.

Părăsind casa, în care iubise și suferise Lisbeth simțea că i se frînge inima.

La pragul porții ea se oprî, aruncă o ultimă privire asupra trecutului, se puse apoi pe o bancă de piatră și începî să plîngă cu amar

Să făcuse noapte.

Strada era deșartă și numai la

gerațiunile fără samă, ce le aflăm în presa maghiară în cauza proiectului de lege pentru impunerea limbii maghiare. „Magyar Hirlap“, un ziar ce apare la Budapesta, scrie în numărul său din 23 l. c. un articol intitulat „foile naționalităților contra introducerii limbii maghiare“, în care atacă pe Români într-un mod neobicit la oameni cinstiți și civilizați. „Noi (Maghiarii)“ dice „Magyar Hirlap“ „așa îi am stricat (pe Români) prin gulgulirea noastră, încât ei încep a crede, că Maghiarul poate nici numai are dreptul a porunci în patria sa proprie aceea, ce voiesce el, și dacă el spre pildă ar hotărî, că în termin de doi ani fie-care locuitor ce este așezat în Ungaria și aspiră la dreptul de cive unguresc, are să învețe limba maghiară, căci la din contră el ar fi alungat afară din țară, ar pute-o face și aceasta căci el poruncesce aici și nimeni altcineva. El însă n'o face — el procede în mod cavaleresc“. Intr'adevăr admirabil cavalerism! Când cinci milioane de Maghiari nu scot afară din țară pe șase milioane de nemaghiari. Cererea deputațiunii române resp. a întregului popor român — trei milioane capete — a se respecta limba lor o declară „Magyar Hirlap“ de o „obraznică cutezanță“. „Guvernul să-i învețe odată mores și să nu mai glumească cu acești „ficzko“ (un cuvânt care se află numai în lexiconul maghiar), iar pe acei episcopi, cari s'au dus la Maj. Sa să se plângă în contra legislativei unguresci, în butuci cu ei!“ Negreșit o procedură foarte scurtă și recomandabilă în lipsa de argumente valide.

În desbaterea bugetului în camera Ungariei avem privilegiștea de toate zilele. Se înblătesc frazele despre „marginea abisului.“ Csanádi mai face câte un scandal, și mame-lucii laudă din toate organele pe atotputințele Tisza.

Un telegram din Berlin comunică, că constituirea Elsasei și Lotaringiei de stat federativ german autonom are să urmeze în curând. Principele Bismarck pretinde instituirea clironomului german de locuitor în Strassburg, reprezentat prin un vice locuitor.

Adunarea notabililor bulgari în Tirnova s'a deschis în 11 l. c. Poporațiunea e în sərbătoare; toate casele sunt împodobite cu stindarde. Principele Dondukoff-Korsakoff a deschis adunarea. El a pronunțat un discurs foarte aplaudat. Membrii comisiunii europene pentru Bulgaria au asistat la ceremonie de deschidere. Adunarea s'a dus apoi la catedrală unde s'a celebrat un serviciu religios de mulțămire. După aceea a urmat un

banchet. Principele Dondukoff, deschidând ședința, a ținut în discursul său că, numai mulțămirea sacrificiilor ce și a impus Rusia le este astăzi permis notabililor bulgari a ține prima lor adunare. „Organizarea pe care am dat-o Bulgariei n'a fost de cât provisorie, a adaus el; e treaba voastră acum de-a da țării voastre instituțiuni definitive. Supunând deliberațiunilor voastre un statut organic, n'am voit să vă impunem o opinie. Datoria voastră este de a discuta acest statut, de a-l modifica dacă credeți că e nevoie, de-a vă pronunța în fine independente, ca oameni liberi, neascultând de cât vocea conștiinței voastre și neconsultând de cât binele țerei voastre.“ Deputații turci asistau la ședința de deschidere și purtau cocarda bulgară. Delegații veniți din Rumelia Orientală n'au fost admiși a asista la adunare de cât numai ca spectatori și nu printre deputați.

Deputațiunea Românilor din Brașov.

Precum anunaiasem încă în nr. trecut a sosit aici Joi în 14 l. c. trenul de dimineața o deputațiune numeroasă, trimisă de Români din Brașov pentru a preda Esc. S. I. P. S. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul o adresă de mulțămire și de recunoștință pentru pasul ce l'a întreprins Esc. Sa dinpreună cu episcopii sei sufragani și cu deputațiunile consistențelor eparchiale din mitropolia noastră în cauza proiectului de lege pentru introducerea limbii maghiare ca obiect de învățământ obligatoric în scoalele populare. Adresa o publicăm la alt loc. Deputațiunea consta din domnii:

Diamandi I. Manole, Ioan Stinge, Grigore Porescu, Nic. Th. Ciurca, D. Encovicu C. I. Popasu. I. T. Popovicu, G. B. Popp, I. Dușoiu, Iuliu Filipescu, Nicolae Purcarea.

În aceeași zi la 12 oare la ameați deputațiunea s'a înfățișat în reședința metropolitană și fu primită de Es. Sa. Domnul Diamandi I. Manole, predând adresa, s'a adresat cu următoarele cuvinte către Esc. Sa:

„Escelență! Punându-Te în fruntea deputațiunii noastre bisericesci ai pus în vedere bunului nostru monarch că națiunea română nu merită lovirea ce i se pregătesce, ci din contră pretinde o soartă mult mai bună; fiindcă nici odată, de când sântem sub scutul glorioasei dinastii absburgo-lotaringice istoria nu poate dovedi nici o singură pată de neloialitate comisă din partea Românilor în detrimentul dinastiei nici al scumpei noastre patrie.

Când ai solicitat scutul Majestății Sale pentru apărarea limbii ce am moștenit-o dela părinți și pentru spriginirea autonomiei bisericii noastre ai interpretat în modul cel mai fidel dorința tuturor Românilor.

Credincios tradițiunilor străbune ca consilier intim al tronului și cap al bisericii noastre ai implinit cea mai sântă datorie impusă de înalta pozițiune la care Te-a chemat Dumnezeu și voința națională.

Escelență! Români Brașoveni descendenții acelor Români, care între toate greutățile timpurilor vitrege și au știut apăra limba și legea cu demnitate și țărnie, se simt obligați a declara sus și tare, că ei au fost Români, sânt Români și cu ori-ce preț vor să rămână Români.

Deci în numele celor ce ne-au trimis Vă prezentăm adresa de aderență, ce a fost primită și subscrisă unanim de adunarea grandioasă, ce s'a făcut spontan în cetatea noastră. Să traiesc Escelență! Să trăiască națiunea română! Să trăiască biserica noastră autonomă!

La aceste Escelență Sa a răspuns următoarele:

Domnilor!

Aușind cuvintele călduroase, ce mi le grăirăți trebuie să presupun: că adresa aceasta, carea mi o predați și care eu o primesc cu multă plăcere, cuprinde în sine consimțământul bravilor noștri coreligionari și conaționali din Brașov față de acei pași, cari eu cu concursul celorlalți preasânțiți arhieriei de dincolo și cu a deputațiunilor consistoriale i-am întreprins mai de curând pentru salvarea intereselor culturale ale poporului nostru.

Am fost convins din capul locului, că punându-ne noi întru apărarea unei cauze așa de vitale pentru poporul nostru, lucrările noastre vor sta în acord cu dorințele, ba cu dreptele pretensiuni ale publicului român. Și când DVoastră veniți în numele bravilor brașoveni a ve descoperi în acest mod consimțământul la atiușele întreprinderi: eu, măgult foarte de această onoare, nu pot decât a ve mulțami pentru încrederea, ce o puneți în conducătorii superiori ai trebilor noastre naționali-bisericesci, și pentru spriginul moral ce ni l' dați în acest chip.

Fiți convinși Domnilor! — și aceasta ve rog să o spuneți și celorlalți, în numele cărora v'ați ostenit aici —: că eu, și de sigur și ceialți frați arhieriei, cu mult mai tare sântem pătunși de simțul datorințelor noastre către adevăratele interese ale poporului nostru: de cât ca să putem lăsa să vină asupra națiunii și a bisericii noastre rele și ispite, fără

a ne încorda toate puterile spre delaturarea aceluia.

Înse precum de astă dată, așa și în cele ce le vom avea de a le face în viitoriu, avem lipsă de succursul și de spriginirea unanimă a clerului și poporului nostru. Dacă o vom avea aceasta: atunci în ori-ce lupte, la cari nu cum-va vom mai fi provocați, triumful nostru final va fi asigurat, pentru că noi nu ne luptăm pentru altceva, de cât numai pentru cultură, pentru adevărată libertate, egalitate și frățietate, cari trebuie să fie principii conducătoare pentru toți cei ce voiesc să treacă de oameni ai civilizațiunii.

Dumnezeu să vă binecuvinte!

Adresa Românilor din Brașov către Esc. Sa I. P. S. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul.

Escelență! Înalt Preasânțite Domnule Arhiepiscop și Metropolit!

În esistența noastră de 18 seculi am înfruntat sute și mii de pericole, dar toate au trecut precum se strecoară apa printre stâncile de granit. Nenumărate viscole și grele furtuni a venit asupra națiunii și bisericii noastre, dar străbunii noștri a avut totdeauna destulă virtute, ca să reziste vitregității timpurilor de tristă memorie. S'au luptat și având credință în viitorul nostru n'au cruțat nici un sacrificiu numai ca să ne păstreze neatinsă limba și legea. N'au luptat atât pentru viață, cât pentru ca să ne lase nouă o esistență distinctă națională și bisericească. De câte ori s'a aflat în situațiuni grave mult cercata noastră națiune; de câte ori a fost amenințată în esistență sau stărbuită în drepturi scumpa noastră biserică și școală; de atâtea ori capii bisericii, arhieriei noștri de pie memorie, și au ridicat brațele puternice, au întreprins fără sfială toată autoritatea înaltei pozițiuni și nu s'au temut nici chiar de martiriu numai și numai, ca să ne salveze aceste scumpe tesauri.

Escelență! Întraserăm în constituțiune; ne asiguraserăm sub autonomia bisericii și priviam cu încredere în viitor, ce părea, că ne suride când se ridica asupra noastră, ca un nor din senin o nouă tentațiune, proiectul de lege prin care să fim siliți a ne lăpăda de limba moștenită dela străbuni și împreună cu ea să renunțăm la educațiune și cultură națională.

În aceste momente de preîngrijire Escelență Ta, credincios tradițiunilor străbune și consciu de înalta pozițiune pastorală, la care Te-a chemat providența divină, ai fost cel mai fidel interpret al națiunii și bisericii

capetel ei, să zărea umbra enormă a unui trecător care se apropia cu pas lin.

„O Doamne, dișe sërmana Lisbeth, dămi curagiul de a purta suferințele vieții; iată-me singură în lume fără speranță, de a mai întâlni vre odată fericirea și plângând pe pragul acestei case în care nu mai am dreptul de a mai intra. . . . Dumnezeule îndurate primesce pe bărbatul meu în sanctuarul casei tale; iartă-i orbia lui și învrednicește-me pre mine și pre densus de o privire milostivă.“

Trecătorul, a cărui umbră să desemna fantastic pe pardoseala strădei, se oprî în tăcere și cufundat în gânduri, înaintea tinerei femei.

„Și acum, începî tinera femeie de nou, fără a observa, că cine-va ascultă cuvintele ei și caută la densa cu un viu interes, și acum să fiu tare și cu curagiul, trebuie să muncesc ca să pot trăi și să rămân onestă . . .

Dar iată e noapte, și trebuie deci să primesc ospitalitatea unei vecine, datorînd milei, ceea ce aș voi să cer dela muncă.

Pe mâne dar, dișe ea, sculându-se cu rezoluțiune, voi începe munca mea.

În acest moment Lisbeth simți puindu-se lin o mână străină pe brațul ei.

Tinera femeie trăsări la acest contact neasceptat, ridică în grabă capul și recunoscî cu suprinere pe învățatul doctor Van-der-Bader.

„D-ta esci dle doctor?“

Eu care te-am auzit ce ai diș copila mea, respunse profesorul și care voiesc ați face o propunere.

„O propunere!“

Eu iubeam pe bărbatul D-tale continuă Van-der-Bader, și te-am vădîut încă când erai mică alergând prin stradele cetății Leyden.

„Este prea adevărat dle Doctor, imi pare că eu te-am cunoscut totdeauna. Și când am auzit de moartea vrednicei D-tale mame, pe care a mea o iubea atât de mult, am simțit o mare durere.“

Van-der-Bader își șterse pe furiș câte-va lacrimi, cari i le storsese din ochi aducerea aminte de mamă-sa, pe care el o regreta cu atât devotament

Eu nu sânt străin pentru D-ta

continuă el după ce se reculesc puțin, și eu voesc ați oferi conducerea micii mele economii; primesce-o draga mea, D-ta vei fi stăpână absolută a casei mele; un învățat ca miue nu cuprinde mult loc și nu va fi nici odată supărăcios, D-ta mi vei cere, cea ce vei pofti, și eu voi fi careți voiui datorii recunoștință, căci mi va părea că au revenit aceea care nu mai este.

— Primesc, răspunse simplu Lisbeth.

„Îți mulțămesc draga mea dișe profesorul, ai pierdut un soț, dar ai aflat un părinte.“

În ziua următoare, Lisbeth, se instală la Van-der-Bader.

Învățatul nu mințise.

Tinera femeie, a cărei esistență căpătase tocmai o lovire atât de fatală, află în mica casă din suburbiul Vyverberg un adăpost pacinic și liniștit.

Lucrurile din economia casei cari ocupară pe deplin pe Lisbeth, păreau a depărta de spiritul ei cugetele dureroase, cari se furișară în trênsa în favorul suferințelor ei.

Cu încetul, trecutul dispărî, și

surisul, acest soare radios al tinereții începî să reinvie aceasta față încântătoare, pe care durere o vestejise.

Stăpână absolută peste casa doctorului, Lisbeth veghia asupra ei cu îngrijire minuțioasă, toate străluceau în casa învățatului, care și rezervase numai un singur drept, dreptul de a mătura și de a curăți de praf el însuși în persoană, cabinetul și laboratorul de care am vorbit.

Trebuie să spunem că praful era domnitoriul despot în aceste două odăi și că profesorului nici odată nu i trecu prin cap, a i opune cea mai mică pedecă.

„Spre acest scop, respunse el Lisbethi, care se încăpăținase odată în oare cari proiecte de reforme . . . eu mă simt prea bine în acest unghiu al meu, și trebuie să luăm bine sama de a nu ne atinge de el cu o mână profană, învățatii, nuți uita draga mea, sânt în felul lor oameni originali ai speciei umane, și trebuie să i lași să trăiască după placul lor.

(Va urma)

noastre. În fruntea reprezentației noastre legale Te-ai grăbit a recurge la înaltul tron; ai arătat omagiale fililor sufletesci; ai pus în vedere augustului nostru monarch, câte probe de credință și loialitate au dat această națiune de câte ori te cerut interesele glorioasei noastre dinastii și binele scumpei noastre patrii. Pe aceste baze ai solicitat grația Majestății Sale prea bunului nostru monarch și noi avem firma convicțiune, că pornirile nedrepte asupra capului nostru nu vor sfârși nici de astădată stăruindu-se de cări s'au lovit în deșert în sutele trecute. Provedința divină a decis și generațiunea prezentă astăzi, când și cele mai apuse popoare sunt chemate la o nouă viață de dezvoltare, pretinde ca să-și păstreze locul eluțat între popoarele acestei monarchii.

Brașovenii, păturiși de importanță a pasului energetic, ce ai făcut împreună cu deputațiunea în fruntea căreia ai fost, vin și declară sus și tare, că acest demarș îl aprobă și îl salută cu entuziasm și sunt deplin convinși, că nu se există suflet de Român, care să nu se enesască de noi în punctul acesta. Înainte! pe această cale, până ce vom scăpa de furtuna ce caută a se descărca asupra noastră. Te rugăm Escelență, contează pe devotamentul nostru, primesce asigurarea, că nici într'un moment nu ți va lipsi sprijinul moral din partea noastră. Provedința divină ce Te-a chemat în capul bisericii noastre, să ți încoroneze pașii făcuți cu succesul dorit.

Să trăiesci, Escelență, pentru binele și fericirea bisericii și a școlii.

Diamandi I. Manale, George B. Popp, Radu Pascu, I. B. Popp, George I. Bomban, Dimitrie Stănescu, Cost. Popasu, Michail Stănescu, Nic. G. Orgidan, Ioan Corneliu Tacit, Ioan R. Stinghe, Nicolae B. Catana, Ioan Petric protopop, Stefan Iosif, Ipolit Ilașevici, Nicolae Pilțea, Iosif Fericean, Ioan Seniceu, Dr. Nicolau Popp, Barbu Cedeșescu, George Cioflec, George Preda, Zosim Budnar, Ioan Dobrea, Dr. P. Cioran, Ioan Urđică, Lazar Nastasi, Teodor Popescu, Dimitrie D. Lupan, Charoton N. Ciurcu, S. P. Mailat, George Stefanovici, Ioan Radovici, David Almașan, Ioan Teclu, Const. Pascu, Alesolomei Orgidan, Iosif Maxim, Bartolomei Baiulescu Constantin Steriu, Nicolae T. Ciurcu, Ioan T. Popoviciu, Ios. Pușcariu, Cristea Oltean, Ioan Dușoiu, Ioan I. Pădure, Andrei Voina, Const. I. Popasu, Ioan I. Neguși, Petru Marce, Petru Navrea, Dumitru Mașoiu, George Pernea, Nicolae Pesta, Nicolae Găginiță, Ioan Purcărea, Vasile Văsmăc, Dumitru I. Navrea, George Stefan, George Găitănar, Ioan Găitănar, Angel Baboe, Dumitru Momulă, Nicolae Mitoc, Ioan Ursoiu, Ioan Păcurar, Ioan Muntean, Nicolae Stinghe, Hristea Muntean, Dumitru Bădițoiu, Ioan Badea jun., Dumitru Mădăru, Nicolae Ardelean, Ioan Fustia, Vasile Vlaicu, Nicolae Saftu, Nic. Bisdidean, Ioan Milea, Ioan Găitănar, Andrei Badea, Ioan Lușan, Ioan Basicu, George Bureția, Iosif Făgărășan, Michail Moroian, Nicolae Bădițoiu, Vasile Bădițoiu, George Găitănar, Vasile Frigător, Nic. Lupan, Dumitru Brânza, Nicolae Barbier, Nicolae Prunache, Radu Stefan, Michail Chicomban, Andrei Lupan, George Furnică, Nicolae G. Căpătină, Andrei Pulpași, Vasile Pulpași, George Presmerean, Andrei Voina, Ioan Bureța, Ioan Jepu, Dumitru Oprea, George Vlădărean, Vasile Fulga, Ioan Musică, Voina Gamulea, Ioan M. Purcărea, Vasile Giuvălcă, Nicolae Peligrad, George Bunetu, Ioan Bunetu, Vasile Tiu, Ioan Stinghe jun., Ioan Stinghe sen., Ioan Stefan, Ioan Pasere, Radu Burbea, Ioan Trombitași, Vasile Neguș, Constantin Chărtea, Ioan Domnișor, Ioan Parcovist, Vasile Mitoc, Dumitru Gall, Cristea Oltean, Rudolf Corvin, George Petroviciu, George Strimbu, Nicolau N. Savu, Iosif Penel,

Voina Chiroiu, Nicolae Drăghiciu, Ioan Domnișor, George Perșinariu, Ioan Poșea, Nicolae Brânza, Ioan Căpătină, Dumitru Constantin, Petru Lupan sen., Ioan Sabadean, Vasile Neguș, Ilie Ardelean, George Moldovean, Dumitru Melândă, Nicolae Dovean, Ioan N. Pestrea, George Vlaicu, Nicolae Ghirincea, Dumitru Șeranga, Teodor Zilea, Ion Baboe, Stefan Pernea, Nicolae Nistor, Nicolae Szohaer, George Navrea jun., G. Navrea sen., I. Zamfir, V. Oltean, N. Oltean, G. Bogdan, G. Scurtu, G. Bogdan, I. Micu, D. Cârstea, N. Butmăloiu, Const. Bogdan, Drăgan Lațuș, V. Cliepa, N. Draguși, G. Bogdan, I. Tiu, Dragomir Tiu, I. Mamula, Florea Mamula, D. I. Spuderca, D. Stoia, N. Aleese, D. Rusu Muscalu, G. Găitănar, N. Ghircea, I. Ghirincea, I. G. Peligrad, N. Oltean, P. Mogoși, G. Barbu, N. Resnovan sen., G. Priscu sen., D. Gimbășan, Radu Bransta, I. H. Oltean, D. Gogonaț, G. Nicolau, Bucur Cârstea, Nicolae Voina, D. Muntean, Dumitru Opreșcu, V. Jalea, Bucur Pitiși, Isidor Baboian, Nicolae Navrea, Florea Zagici, George Irimie, Vasile Florea, Nicolae Resnovan, G. Pascovici, I. Rusu, N. Butmaloiu, Hristea Tabără, I. Scurtu sen., I. Gall, C. Gall, Radu Constantin, D. Todorean sen. Fl. Baligar, G. Stinghe sen., N. Gall sen., Florea Presmerean, V. Neguș jun., Teodor Nicolau, Oprea Giuvălcă, Constantin Voicu jun., I. A. Navrea, Nicolae Frigător, Ioan Bidu, George Gârneț, Ioan Baboe, Nicolae Voina, Nicolae P. Butmăloiu, Nicolae Gola, George Tocane, Ioan Pernea, Dumitru Gonțea, Dumitru D. Gonțea, Ioan Ienea, Manu Gall, Manole Babuc, George Helea, Petru Aleski, Dumitru Florea, Mazere Ioan, Dumitru Orgidan, Ioan Pernea, George D. Roncea, Stefan A. Pitiși, Vasile Alacea, George Stinghe, Irodion Neguș, Dragomir Pulpași, George Loga, George Bădițoiu, Ioan Kerstolovean, Ioan Tampa, George Saftu, Nicolae Neguș, Petru Scurtu, Radu Coliban, Iacob Grindea, Ioan Bobancu, Dumitru Bobancu, Ioan Solescu, Vasile Irimie, Ioan Muntean, Ioan Zinte, Petru Chiuchumban, Vasile Stinghe, George Postovar, George Ciurcu, Nicolae Jalea, Ioan Bureța, Arsenie Tocană, Radu Negru, George Cristolovean, Vasile Grădinar, Zacharie Costea, Vasile Gamulea, Ioan Romanăși, B. Popoviciu, Radu Tocane, Sterie I. Stinghe, Ioan Bratu, Florea Coliban, Ioan Văcărescu, George Bogdan, George Ardelean, Voina Badia, Ioan Voina, Ioan Iorga, Vasile Iorga, George Man, George Coliban, Ioan A. Stinghe, George Gall, Moldovan, George Furnică, Ioan Enea, Vasile Medoare, Dumitru Lacareri, Anghel Maciucă, Vasile Preda, Vasile Furnică, George Oltean, Ioan Bureța, Ioan Cristolovean, George Moldovan, N. Barbu, Vasile Gamulea, George Coșu, Dumitru Stinghe, George G. Florea, Dumitru Cristolovean, Octavian Sorescu, Iulian Filipescu, Victor Popescu, Simeon Demian. Pant. Dima, Ioan Aron, Ioan D. Peligrad, Ioan Bobancu, Radu I. Pascu, George Strimbu, Ioan Perșoiu, Ioan Spuderca, Stefan Chicomban, G. Cocorandu, Gregoriu Porescu, D. Eremia. N. Gall, G. Florea, Ioan Gofnea, N. Oancea, Anghel Iancu, Ilie Ilie, Nicolae Crăciun, Vasile Cărligea, George Loga, George Tamași, Ioan Persinar, Const. Pascu, George Mitoc, Nicolae Cupea, Radu Priscu, Nic. Hirlea, Ioan Morar, Ioan Stinghe, Ioan Loga, Nicolae Frigător, George Saftu, George Stinghe, Ioan Frunța, Nicolae Gall, George Cornau, Ioan Bureța, George Stinghe, George Baboe, Giță Bureța, Ioan Măgărean, Nicolae Sfetea, Radu Baboe, Nicolae Priscu, Vasile Muntean, Vasile Văsmăc, Iosif Barac, Bonifaciu Pitiș, Ioan Manole, Ioan Lenger, Ioan M. Burbea, George Ucenescu, Cristea Orgidan, Dimitrie Ienciviciu, Ioan Bozocan, Ioan N. Ciurcu, Corneliu B. Popp, I. G. Ioan,

N. B. Maciuca, D. R. Pascu, Ioan Răsnovean, Dim. Cioflec, Nic. Dușoiu, Iustinian M. Grama, I. I. Popoviciu, G. Ch. Ovanes, Marcu Mihaiu, Canlid Muslea. N. Bidu, I. Iuran, Chr. Ch. Orgidan, Ioan Vlaicu, Dumitru Lupan, Dumitru Tocană, Nicolae Baboc, Ioan Baboc, Nicolae Cristan, George Huscu, George Leru, Petcu Lupan, George Drăgănescu, Ioan Bidu, George Mitoc, Nicolae Butmăloiu, Dumitru Vusmuc, George Navrea, Dumitru Roncea, Nicolae Malai, George Belisur director, Eftimie Giuran, Vasile Oană, Nicolae Babac, Ioan Cristian, Vasile Guran, George Maciucă, Nicolae Maciucă, Dumitru Barb. Nicolae Învălit, Radu Furnică, Nicolae Crușă, Dumitru Bidu, George M. Dulac, Dr. Vasile Glodariu, Ludovic Roman căpitan.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Budapesta, 11 Faur 1879*. (Proiect de lege pentru introducerea limbii maghiare în scoalele populare și presa maghiară). Apelul națiunii române contra atacului intenționat, prin faimosul proiect de lege a regimului maghiar, contra limbilor și naționalităților nemaghiare din patrie, a produs foarte mare senzațiune în toată țara, și în țară și în diaspora maghiară; dar mai vartos se ivesc aceea în țara noastră.

Nu trece și de la Dumneșeu, ca să nu atace domniile țării maghiari și jidani acest pas și această faptă a deputațiunii române. Nu înceată de a o insulta și defăima cu tot felul de scurături demne numai de feliul oamenilor, cari nu au nici cunoștințele elementare despre buna cuviință. Așa se vede, aceasta li-o impune profesiunea acestor „patrioți” când e vorba de atare naționalitate din patrie, și mai cu samă de cea română:

Națiunea română și simte și vede atacată și periclitată limba și naționalitatea, și vede pusă în joc prin cei dela putere esistența și autonomia bisericească; și când Românul are curajul de a se apăra, ce vedem din partea acestor domni exclusivminte „patrioți”? Alarmază în contra Daco-Românului, îl înferează de inamic, de trădătorul patriei maghiare. Și toate acestea pentru ce? Pentru că cetează a arăta, că atare fapt îi face nedreptate! — D'apoi cum înțeleg acei domni patriotismul? Urească și cineva limba maternă, și iubească numai pre cea maghiară, iee parte tot deauna la insultarea și injurarea națiunii sale, condamnă tot ce nu e maghiar și va trece în ochii lor de cel mai mare patriot!

Sunt mai departe acești domni așa de ridiculi a imputa prin organele lor deputațiunii române, și în specie Escelenței Sale, Preasântitului nostru Metropolit, că de astădată a făcut rău serviciu opere începute pentru alianță și înfrățire a Românilor și Maghiarilor față cu pericolul amenințator. — Așa e; acest pas nu aduce acelei cauze nici un folos; da oare menționatul proiect? După disa dlor, i este intențiunea de a solicita această alianță și de a o realiza; de oare ce după realizarea dlor — învățând Românii limba maghiară se vor pute în o limbă cu mult mai ușor înțelege. De oarece dară dlor Maghiari le zace așa tare la inimă aceasta cauză, vor căuta să delătureze pedeca în alt mod. Fiind că noi prin acest proiect ne cugetăm periclitare limba maternă și autonomia bisericească, vor învăța acuma dlor limba noastră și vor căuta a se înțelege cu noi; nu e așa? Cel puțin aceasta ar fi propășire logică. Dacă

* Primum dela un june correspondent al nostru aceste apretări demne a fi date publicității. Red.

noi am arătat, că nu voim se ne înțelegem în limba lor, ei mai loiali ca noi, vor învăța pre a noastră.

Mai afirmă dnii Maghiari, respective organele lor, că acest proiect e chiar în interesul nostru; de oare — ăic ei — chiar Românii sânt, care mai mult se plâng, că nu sânt aplicați în funcțiunile de stat. Și cauza e necunoașterea limbii statului, deci eventualminte cu aceasta lege s'ar da tuturor ocaziune, ca să și o însușască. Recunosc dară și domniele lor, că Românii nu sânt aplicați în funcțiunile publice însă auditați din ce cauză? Pentru că nu cunosc limba statului! afară de care dela prima normală până la finirea studiilor, așa dicând numai aud alta.

Aduc însă aceste ăiare argumente și mai ponderoase pre lângă așa mult amintitul proiect. — Nu poate fi aici vorba ăic ele, deși conține celui preșis, numai de „Românul cu căput” (*kaputos román*) care și așa scie unguresce, ci să fim cu privire și la poporul de jos, trebuie dată și fiilor poporului ocaziunea și posibilitatea de a lua parte la oficiile de stat și chiar aceasta se intenționează prin numitul proiect. Va să ăică noi Românii nu avem decât numai a ne bucura de acest proiect; aveți doară de cuget domnilor, ca când vor scii Românii cu mic cu mare limba maghiară, să demiteți pe toți funcționarii precum publici așa și privați, și să aplicați trei milioane de Români? Am dori să așăm un respuns chiar la aceasta întrebare!

Ce se atinge de afirmațiunea lui „Pesti Napló” din 22 Faur s. n. a. c. că de când a învins principele Carol la Plevna, Românii din Ungaria și Transilvania pre el îl consideră de principale și România de patria lor o face pentru a înfrunta pre ministrul Tisza că e prea tolerant! față de Români; și că o minciună uricioasă nu merită a o mai combate, de oare ce nici singur autorul nu o crede. De altă parte sântem convinși, că și el află foarte natural dacă Românii de aici prețuesc pe principele Carol și simpatizează cu România. De sigur mai naturală, decât simpatia lor față cu Turcii. Însă nu numai atât; tot atacând pre Tisza, susține „P. N.” că sub vre-un minister dechist nu ar fi avut „conspiratorii contra patriei” curagiul a merge la Viena, și nu ar fi fost primiți de Majestate așa afaibil. Majestatea Sa regele Ungariei a primit dară după „P. N.” foarte afaibil „conspiratorii contra patriei”! Poftim a vedea până unde-i duce pe unii orbia spiritului și ura Românilor.

Așa se vede însă, că domniile Maghiari nu află toate aceste motive plausible, destul de ponderoase pentru demonstrarea folosului, ce ar produce acel proiect națiunii române, și respective de a arăta că nu națiunea română, ci numai unii Episcopi ved în acel proiect un monstru. Ca să arete deci, că ei au tot dreptul, când reproabă și califică de greșit pasul Episcopilor români, caută să se folosească de documentul cel mai valoros și mai autentic ce poate numai exista în această cestiune, care așa se vede, și domina lor o consideră de serioasă. Care poate fi dară acel argument, care e singur capabil a da deslucirea recerută? Negreșit, că opiniunea publică a națiunii române. Însă cum de vin ei la cunoașterea acelei opiniuni? Da'pou sciu ei doară atăta, că pre opiniunea publică a Maghiarilor se manifestă prin ăiarele lor, așa și a Românilor trebuie să se manifeste prin ăiarele acestora. Au căutat'o deci și au și aflat'o în foile: „Marmoros” și „Alföld” jidano-maghiaronul din Hrad. Au ăiți Români maghiari din Huri unde vi să exprima părerea și opiniunea voastră? Nu în ăiarele, ce se tipăresc în limba voastră română, și cari se redactează de bărbați vostri români, ci în „Marmoros” și „Alföld.”

Dacă pretind diarele din capitală a exprima opinia publică a întregii patrie fără diferența de naționalități, cine poate afirma, că aceste două jurnale din comitate cu populație preponderantă română, nu sînt interpretatoarele opiniei Românilor?

Ți stă întru adevăr mîntea în loc nu scii de ce se te miri și să riți, de orbia inimicilor noștri, ori de temeritatea, cu care se încearcă a falsifica adevărul!

Și toate aceste combinate, la ce rezultat ne pot duce? Nimic mai chiar pentru noi, decât ce a simțit tot Românul din capul locului, că scopul e maghiarizarea! După părerea noastră poporul român după înțelesul cum îl iau și domni Maghiari, economul român nu are lipsă de cunoștința limbii maghiare. Limba maghiară e limba legală a statului în administrație și legislație. Cei cari participă la aceste funcțiuni, au lipsă să cunoască și să vorbească acea limbă. Insa ia economul român parte imediat la aceste funcțiuni? Nu; în aceasta nici că e posibil, măcar de ar sci să vorbească două limbi maghiare. Și alt cas nu este în care ar simți poporul român lipsă de aceasta limbă. Dar în fine cine aspirează la funcțiune de stat, nu și va ajunge acest scop cu cunoștințele câștigate în scoala poporală, ci are lipsă de cunoștințe mai înalte. Apoi eșind din scoala poporală, are tot Românul ocaziune în abundență până la finirea studiilor pentru învățarea limbii statului, și în realitate o și învață; și la fine când e capabil de a împlini atare funcțiune, i se lasă timp de meditat, că oare e devisa secului present; „dreptate“ este ea în realitate, sau e numai o idee ficșă a unor nebuni și sclintiți de mîntea?

In urma urmelor, poporul român dechiară, că va fi bucuros să și vadă fi de ja apti aplicați în funcțiunile statului după merit, mai repețindu-și încă odată, convingerea, că scopul faimosului proiect e numai e numai maghiarizarea!

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Budapesta, 28 Februarie n. Camera a hotărît, a intra în desbaterea specială a bugetului și a respins moțiunea baronului Simonyi pentru esmiterea duor comisii.

Viena, 28 Februarie n. „Politische Correspondenz“ comunică: Rușii zădărnicesc în mod energic încercări de revolte în Adrianopole și de demonstrațiuni în masse în contra restituirei domniei turcesci.

Petersburg, 28 Februarie n. Rușii continuă la Arab-Tabia, ocupată de sептămâni (? Red. „Tel. rom.“), cu derimarea fortificațiunilor stipulată în contract.

Petersburg, 28 Februarie n. Chiemarea consiliului medicinal constatează, că boala țeranului Prokowjeff ar fi syphilis, nu ciuma.

Versailles, 28 Februarie n. Senatul a primit legea de amnestie cu 163 contra 86 voturi în formularea guvernului.

Românii judecați de străini.

(Urmare).

Bogdan Petriceicu Hasdeu s'a născut în satul Cristinesci de lângă Hotin în Basarabia, la 16 Februarie, anul 1838. Familia, care lasă a se urmări până în secolul al XV, este numită cu glorie în istoria Principatelor Dunărene. Unul dintre străbunii sei Stefan Hășdeu, fii ginerele lui Stefan Petriceicu, care, la 1672, fii ales principe în Moldova, perdù tronul din cauza alianței sale cu Sobieschi, și

fiind-că din căsătoria sa nu avu nici un copil, adoptă pe cei doi nepoți ai sei, Nicolae și George, fii ai aceluși Stefan Hasdeu, care la 1676 căduse în bălălia de lângă Hotin. Din acest timp familia poartă numele de Petriceicu Hasdeu. Tatăl actualului Hasdeu, Alecsandru, născut la 1811 și care a studiat la universitățile din Charcov, Lemberg și München, fii un avocat foarte căutat la Chișeneu, pe lângă aceasta un om de o cultură universală și solidă, căruia fiul putu să i dedice a doua edițiune a „Istoriei Românilor“, ca unui magistru al seu în științele istorice. Cu toate aceste, bucuria pentru produceri literare întinse aduse vătămăre esistenței sale sub domnia ruscă. Bogdan Hasdeu studia în Charcov; tratatul dela Paris care înapoia Moldovei o parte a Basarabiei i află ca judecător în Cahul și el se folosi de această ocaziune ca să opteze pentru țara străbunilor sei. Un timp ore-care fii ca profesore de istorie și statistică la liceul din Iași și bibliotecar al universității; în present el ocupă funcțiunea de director general al arhivelor statului în Bucuresci, și de curând s'a creat afară de aceasta la universitatea de acolo o catedră pentru știința comparativă a limbilor.

Hasdeu din nascere este mai istoric; „Archiva istorică a României“, în trei volume (Bucuresci 1865—67), și „Istoria critică a Românilor“ (până acum numai un volum) sînt producerile sale cele mai principale pe terenul acesta. Dar, afară de aceste, el s'a arătat în publicitate cu lucrări și în sfera economiei naționale, a istoriei dreptului și a filosofiei; chiar în anul acesta a apărut un mic chestionar interesant de dănsul: despre obiceiurile juridice ale poporului român, pe care l'a compus după însărcinarea ministerului și l'a lăsat să circule prin țară. Și tot acelaș bărbat pe care, ca să aplic iarăși o paralelă din Grecia modernă, l'aș pute compara mai bine cu Rangavi, în privința universalității surprindătoare, a pus mîna ca și acest din urmă pe laurii de poet; între lucrările sale poetice trebuie a aminti poema dramatică „Resvan-Vodă“, în cinci acte, un tablou istoric al culturii secolului al XVI-lea, unde încearcă să imiteze și limba aceluși timp. În timpul din urmă activitatea lui Hasdeu s'a îndreptat aproape exclusiv asupra limbisticii. El a publicat un curs introducător asupra filologiei comparative la universitatea din Bucuresci sub titlul de „Principii de filologie comparativă.“ Mai de dorit ar fi, dacă s'ar face o colecțiune de numeroasele sale memorii din „Columna lui Traian“ și ar apără de exemplu în limba franceză, ca să fie la îndemână unui cerc mai mare de limbisti spre a le judeca și ale utiliza, decât cum poate fi casul în present cu puțină răspândire a cunoștinței limbii române.

Opera cea mai nouă a lui Hasdeu, din care nu a apărut decât întâiul volum*) trebuie salutată ca o producere foarte interesantă atât din punctul de vedere al filologiei române în special cât și din acela al limbisticii indo-germanice în genere. Ea se divide în trei părți. Prima cuprinde o colecțiune de documente, care este de mare însemnătate pentru istoria limbii române; ea începe cu testul biblic cel mai vechiu românesc cap. 26 din Levitic; documentul cel mai nou comunicat datează din anul 1636 (n. XXXIII) titlul prin urmăre nu coincide tocmai cu conținutul seu. Documentele sînt comunicate mai întâi într'o reproducere

*) Limba română vorbită între 1550 până la 1600. Studiu paleografico-linguistic de P. Petriceicu Hasdeu cu observațiuni filologice de Hugo Schuchardt Tomul I. Bucuresci. 1878. p. 448 oct.

cere esactă a manuscrisului, adesea cu facsimile sau atari anexe paleografice apoi urmează transcripțiunea din scrierea cirilică, în fine observațiuni de conținut limbistic. La aceste se alătură a treia parte, cronica lui Michail Moxa din anul 1620. Partea însă cea mai interesantă pentru limbistic este fără îndoială cea de a doua. Ea cuprinde afară de câte-va mici notițe lexicografice din manuscrite și un glosar slavono-român scris în secolul al XVII, pe care Hasdeu l'a pus în ordine alfabetică făcând să precedeze cuvintele românesce și prin adausul de observațiuni și excursuri limbistice l'a dezvoltat ca „specimen de dicționar etimologic al limbii române.“

Părțile constitutive ale dicționarului limbii românesce sînt, precum este cunoscut, parte romane și parte neromane. Din aceste din urmă fuseră observate cuvintele post-romane împrumutate care pătrunseră în limba română din limbile vecine, precum slavonă, albanesă, greacă, turcă, și tractarea lor era ușoară. Afară de aceste însă sînt și un număr de cuvinte, care dintr'acel punct de vedere nu să lasă a fi explicate și după toată probabilitatea au originea lor în limba sa, în limbele, care s'au vorbit print'acele locuri mai înainte de Romani. De sine să înțelege, că cercetarea lor este unită cu greutăți deosebite. Regiunea cea întinsă la meadănoapte de peninsula balcanică, prin urmăre era dintre locuințele primitive ale Grecilor și Romanilor, a fost locuită de un șir de triburi de popoare, care au perit fără ca să lase posterității o producere literară. Ceea ce scim noi despre limbile Ilirilor, Macedonilor și Tracilor se mărginesce la nume proprii, precum se scie foarte prețioase, dar pentru împrigiurarea cu totul proprie a lor de a altera raporturile lor fonetice, sînt pe lângă aceste conducători foarte nesiguri pentru cercetări etimologice și la unele cuvinte și glose, care s'au păstrat la autorii și lexicografii Greci — și Grecii cei vechi erau filologi foarte mediocri și limbisti cu totul mărginiți. După cercetările, care le-au făcut mai ales Paul de Lagarde și August Fick asupra acestor resturi de limbă, se pare a fi sigur, că acele limbi au ținut de tulpina limbilor indo-germanice și că dăsele prin omogenitatea lor mai restrînsă formau o familie de limbi, de care dintre limbile vorbite pe teritoriul Asiei-Mici ținea cel puțin limba frigiană, despre ale cărei raporturi apropiate cu limba tragică nu mai rămâne nici o îndoială. Despre pozițiunea limbistică mai intimă a acestei grupe de limbi trebuie natural să rămăe nesiguranță cu materialul cel nesuficient. Lagarde voiesce să cunoască în limbile tragică și frigiană ramuri ale familiei de limbi iranice, pe când Fick pledează hotărît, că ele aparțin la limbile europene. Poate că lucrul se va lăsa a se decide în sensul opiniunilor mai nouă asupra destiniilor despre arborele genealogic al Indo-germanilor, că aceea grupă de limbi perite avea o pozițiune mijlocie de trecere pre de o parte între limba iranică și greacă, pe de altă parte între limba greacă și slavonă, mai ales după ce prin cercetările cele mai noi opiniunile încep să se modifice într'un mod esențial asupra unor criterii despre unitatea limbilor europene, precum și despre etatea sunetului e. Ori cum ar fi, se pare că în limba albanesă de astăzi trebuie căutat un epigon al acelei grupe de limbi sau a unei părți dintr'ensa. În adevăr, este mai mult opera fiitorului, ca acestei limbi să i se desemneze un loc sigur în familia de limbi indo-germanică.

(Va urma.)

Conspect

despre viaticul și diurnele d. d. deputați congresuali din arhiepiscopia gr. or. în anul 1878.

Nr. c.	Numele	Observare	V. a.
			fl. cr.
1	Ioan Hannia		92 —
2	Moise Lazar		92 —
3	Romul de Crainic		123 74
4	Ioan Papiu		63 72
5	Nicolau Mihelțan		131 —
6	Zacharia Boiu		92 —
7	Nicanor Frateș		— —
8	Nicolau Popea		92 —
9	Dr. Ilariu Puscariu		92 —
10	Iosif Barac		129 50
11	Iacob Bologna	a fost absent	— —
12	Elie Măcellariu		92 —
13	Dr. Stefan Păcurariu		— —
14	Dr. Lazar Petco	a fost absent	— —
15	Ambrosiu Bărsan		121 83
16	Petru Făgărășan		130 50
17	Dr. Iosif Hodoș		80 —
18	Corneliu Pipos	a fost absent	— —
19	Nicolau Gaetan		101 70
20	Gerasim Candrea		38 40
21	Ioan Filipescu	a fost absent	— —
22	Anania Trombițaș		126 50
23	Dr. Ioan Borcia		68 —
24	Parteniu Cosma		92 —
25	Vasilie Almășan		64 70
26	Stefan Iosif		119 02
27	Ioan cav. de Puscariu		161 66
28	Ioan Lenger		108 38
29	I. Codru Drăgușanul		101 13
30	Ioan Tecoață		76 —
Suma			2389 78

Spre acoperirea acelor sume au intrat colecte, și auume dela:
d. protopr. Petru Roșca fl. 13.—
„ adm. prot. Spiridon Dimian 5.—
„ protopr. Ioan Petric . fl. 11.—
„ „ Iosif Barac . „ 123.15 152 15

Detrăgînd aceasta suma întrată rămăne un supererogat de 2237 63

Observare. Dl Nicanor Frateș a lăsat toate competențele sale la fond, asemenea n'a ridicat competențele dl Dr. Stefan Păcurariu, er următorii domni au dăruit:
Dl deputat Moise Lazar 30 fl., dl deputat Zacharia Boiu 40 fl., dl deputat Dr. Ilariu Puscariu 20 fl. pentru scoala din cetatea Sibiului; dl deputat Parteniu Cosma 10 fl. pentru fondul congresual.

Sibiu, 31 Decembre 1878.

Dela cassa epitropiei archid. gr. or.

Bursa de Viena

din 28 Februarie n. 1879.

Împrumutul de stat din 1860	115 —
Acțiuni de bancă	789 —
Acțiuni de credit	227 75
London	116 60
Argint	400 —
Galbin	5 50
Napoleon d'aur (poli)	9 29
Valuta nouă imperială germăună	57 30

Nr. 31—1879.

2—3

CONCURS.

Pentru vacanta parochie de clasa a III din Vorumloc în tractul protop. gr. or. al Mediașului se escrive prin aceasta concurs cu terminul până la 15 Martie v. 1879.

Emolumentele sînt:

1. 11. Jugere de pământ, dintre care 2 părți sînt de arătură și o parte fînaț de cosit.

2. Dela fie care familie (93 familii) câte una și de lucru, cu mîncarea dela preot.

3. Venitele stolare, după cum s'a fost hotărît în sinodul protop. tractual.

4. Lemne de foc două sorți din pădurea comunală.

5. Cuartir, una casă închiriată cu plată solvită dela popor până vor pute cumpăra curte parochială.

Cei ce doresc a ocupa această stațiune de paroch au a și adresa concursese instruite în sensul statutului organic și a dispozițiunilor sinodului arhiepiscopalesan din 1873 la subscrisul până la terminul indicat.

Mediaș în 1 Februarie 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. ppsc.